

Asociace Dítě a Rodina, z. s.

Korespondenční adresa: Lahovská 85, 159 00 Praha 5

Tel.: +420 702 026 600, e-mail: info@ditearodina.cz

V Praze, 11. dubna 2023

**OTEVŘENÝ DOPIS PŘEDSEDKYNĚ A PŘEDSEDŮM VLÁDNÍCH STRAN K NOVELE ZÁKONA O
SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ**

Neodkládejme konec kojeneckých ústavů a zvyšme mzdy sociálních pracovníků, kteří pracují s traumatizovanými dětmi

Vážená paní předsedkyně, vážení páni předsedové,

obracíme se na vás jménem Asociace Dítě a Rodina, která sdružuje 76 organizací z oblasti péče o ohrožené děti, s připomínkami k chystané novele zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Vítáme snahu dále zlepšovat oblast ochrany ohrožených dětí a souhlasíme se zněním většiny úprav. Rádi bychom však upozornili na návrhy, se kterými se neshodujeme, a které dle našich zkušeností z praxe vyžadují úpravu.

1. Žádáme o Vaše stanovisko, zda podporujete zrušení kojeneckých ústavů pro děti do 3 let k datu 31. 12. 2024, jak bylo uvedeno v novele z roku 2021.

Asociace Dítě a Rodina nesouhlasí s návrhem přechodného ustanovení o možnosti poskytovat služby DD3 až do konce roku 2026 pro děti, pro které nebude zajištěno adekvátní umístění. **Tento krok považujeme za nekoncepční a problematický.** Přinesl by zpomalení úspěšně započatého procesu, který vytváří adekvátní tlak na relevantní subjekty ve prospěch zrušení kojeneckých ústavů dle původně plánovaného termínu. Připomínáme, že Česká republika je dlouhodobě kritizována za současnou právní úpravu „náhradní ústavní péče o nejmladší děti“, což v minulosti vyústilo ve vydání Rozhodnutí o stížnosti 157/2017 Evropského výboru pro sociální práva.

Neurovědci i vývojoví psychologové prokázali u dětí negativní vliv ústavní výchovy a nevratné následky na jejich psychický i zdravotní stav, rozvoj osobnosti a možnosti uplatnění v dospělosti.

2. Žádáme o Vaše stanovisko k navýšení příspěvku na výkon pěstounské péče nad rámec uvedený v novele zákona. Navrhované navýšení příspěvku na výkon pěstounské péče je z našeho pohledu a praxe nedostatečné a neodpovídá reálným nákladům. Dle analýzy Čerpání příspěvku na výkon pěstounské péče z roku 2019 (Amalthea, Prevent 99, 2019, v el. podobě [zde](#)) vycházela nákladovost na jednu rodinu na 76 000 Kč. Po zohlednění výše inflace vč. roku 2022 navrhujeme navýšení **na 92 400 Kč ročně u dlouhodobých pěstounů a 98 400 Kč u přechodných.** Novela však nyní počítá jen s 66 000 Kč, resp. 72 000 Kč. Z této částky je přitom třeba hradit jak specializovanou péči o traumatizované děti, tak i mzdy sociálních pracovníků, kteří zajišťují potřeby náhradních rodin v celé šíři, rozsah těchto služeb navíc definuje zákon. Důsledkem nízkých mezd

dochází k fluktuaci sociálních pracovníků a ztrátě nabytých zkušeností z praxe. Přitom péče o ohrožené děti vyžaduje vysoké kompetence a zkušenosti. Obzvláště pro traumatizované děti je žádoucí dlouhodobost navázaných vztahů s pracovníkem, protože ztráta vztahů je provází opakovaně a má na ně zásadně negativní vliv.

Činností doprovázejících organizací dochází k významné úspoře státních výdajů, které by musely být jinak vynaloženy v případě umístění dítěte do dlouhodobé ústavní péče (pěstounská péče 20 805 Kč versus ústavní péče 59 409 Kč na dítě za měsíc; zdroj Macela, 2022). **Je tedy v zájmu péče o ohrožené děti i v zájmu státního rozpočtu tyto služby udržet a podporovat.**

V praxi se ukazuje, že činnost doprovázejících organizací předchází předčasnému ukončení pěstounské péče. Z 8 % předčasně ukončených náhradních rodinných péčí, které byly uváděny před rokem 2013, kdy byl zaveden systém doprovázení, klesl tento podíl na cca 1 % (zdroj: Analýza stávajícího systému posuzování žadatelů o náhradní rodinnou péči v ČR, MPSV, 2017).

Že je sociálně-právní ochrana dětí dlouhodobě opomíjenou oblastí, dokládá i fakt, že státní rozpočet na sociální služby se mezi lety 2013 a 2022 více než ztrojnásobil (6,5 mld. Kč v 2013 vs. 23,6 mld. Kč bez mimořádné dotace v 2022). Rovněž téměř dvojnásobné tarifní navýšení mezd pracovníků v sociálních službách **se nedotklo zaměstnanců v sociálně-právní ochraně dětí, ti jsou překvapivě opomíjeni.**

Vážíme si přípravy novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí a věříme, že námi navrhované úpravy významně posílí její pozitivní dopad na ochranu ohrožených dětí a zlepšení situace ohrožených rodin, které se razantně rostoucími náklady dostávají do existenční nouze.

S pozdravem

David Svoboda
předseda Asociace Dítě a Rodina, z. s.,
ředitel organizace Amalthea, z. s.,
david.svoboda@amalthea.cz
Tel.: +420 776 752 805

Iveta Dvořáková
tajemnice Asociace Dítě a Rodina, z. s.,
(kontaktní osoba)
iveta.dvorakova@дитеarodina.cz
Tel.: +420 604 263 911

Příloha č. 1: Přehled členských organizací

Příloha č. 2: Analýza čerpání příspěvku na výkon pěstounské péče, 2019